

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

YVES BOT

της 24ης Ιουνίου 2010¹

1. Το νομικό πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως είναι η οδηγία 98/71/ΕΚ², η οποία καθιερώνει, στο άρθρο 17, την αρχή της σωρευσεως της ειδικής προστασίας των σχεδίων ή υποδειγμάτων μέσω της καταχωρίσεως, αφενός, και της προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας, αφετέρου. Πράγματι, η εν λόγω διάταξη ορίζει ότι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα είναι δεκτικό προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας από την ημερομηνία κατά την οποία δημιουργήθηκε ή αποτυπώθηκε με οποιαδήποτε μορφή.

2. Ανέκυψε διαφορά σχετικά με την αναπαραγωγή του διάσημου φωτιστικού Arco, δημιούργημα της φαντασίας των αδελφών Castiglioni, μεταξύ της εταιρίας Flos SpA (στο εξής: Flos), η οποία δηλώνει ότι κατέχει όλα τα περιουσιακά δικαιώματα που αφορούν το εν λόγω φωτιστικό, και της εταιρίας Semeraro Casa e Famiglia SpA (στο εξής: Semeraro).

3. Σύμφωνα με την ισχύουσα τότε εθνική νομοθεσία, ο τύπος του φωτιστικού Arco κατέστη κοινό κτήμα και, επομένως, η Semeraro μπόρεσε να κατασκευάσει, να εισαγάγει από την Κίνα και να εμπορευθεί το φωτιστικό

Fluida, το οποίο αποτελεί απομίμηση του σχεδίου του τύπου φωτιστικών Arco.

4. Με την έναρξη ισχύος της οδηγίας 98/71 και τη μεταφορά της στην ιταλική έννομη τάξη, η Flos εκτιμά ότι πρέπει να εφαρμοσθεί επί του τύπου Arco η νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Ως εκ τούτου, προσάπτει στη Semeraro την κατασκευή και την εμπορία του φωτιστικού Fluida, και ζητεί από το ιταλικό δικαστήριο να απαγορεύσει την εμπορία του εν λόγω φωτιστικού.

5. Επομένως, το ερώτημα που τίθεται στην παρούσα υπόθεση είναι, κατά πρώτον, να διαπιστωθεί εάν ένα σχέδιο ή υπόδειγμα το οποίο κατέστη κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 98/71 είναι δεκτικό προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

6. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στην πρώτη αυτή ερώτηση, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατά δεύτερον, εάν το γεγονός ότι ένας τρίτος κατασκεύασε και εμπορεύθηκε νόμιμα προϊόν το οποίο αποτελεί απομίμηση της εμφάνισης υποδείγματος που κατέστη κοινό κτήμα έχει επιπτώσεις στο δικαίωμα προστασίας του εν λόγω

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998, για τη νομική προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων (ΕΕ L 289, σ. 28).

υποδείγματος βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας και, ενδεχομένως, εάν μπορεί να θεσπισθεί μια μεταβατική περίοδος κατά την οποία η εν λόγω προστασία αποκλείεται.

I — Το νομικό πλαίσιο

A — Το δίκαιο της Ένωσης

1. Η οδηγία 93/98/ΕΟΚ

7. Στις παρούσες προτάσεις, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι το άρθρο 17 της οδηγίας 98/71 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται στη νομοθεσία κράτους μέλους η οποία προβλέπει ότι τα σχέδια και τα υποδείγματα που κατέστησαν κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος των εθνικών διατάξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της ως άνω οδηγίας δεν είναι δεκτικά προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

9. Η οδηγία 93/98/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1993, για την εναρμόνιση της διάρκειας προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενών δικαιωμάτων³, τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1995⁴.

10. Η εν λόγω οδηγία προβλέπει την προστασία ενός λογοτεχνικού ή καλλιτεχνικού έργου βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του δημιουργού και 70 έτη μετά τον θάνατό του⁵.

8. Επίσης, εκθέτω τους λόγους για τους οποίους εκτιμώ ότι το άρθρο 17 της οδηγίας 98/71 δεν απαγορεύει τη θέσπιση εύλογης μεταβατικής περιόδου κατά την οποία τα πρόσωπα τα οποία μπόρεσαν να κατασκευάσουν και να εμπορευθούν νόμιμα ένα προϊόν, το οποίο αποτελεί απομίμηση του σχεδίου το οποίο κατέστη κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος των εθνικών διατάξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της ως άνω οδηγίας, μπορούν να συνεχίσουν να εμπορεύονται το εν λόγω προϊόν.

11. Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 93/98, «[η] διάρκεια προστασίας που προβλέπεται από την παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα έργα και αντικείμενα προστασίας που προστατεύονται σε ένα τουλάχιστον κράτος μέλος, κατά την ημερομηνία

3 — ΕΕ L 290, σ. 9.

4 — Βλ. άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/98.

5 — Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.

[ενάρξεως ισχύος της οδηγίας], κατ' εφαρμογή εθνικών διατάξεων για το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ή τα συγγενή δικαιώματα, ή πληρούν τα κριτήρια προστασίας βάσει της οδηγίας 92/100/ΕΟΚ [6]».

12. Δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 3, της οδηγίας 93/98, αυτή ισχύει υπό την επιφύλαξη των πράξεων εκμεταλλεύσεως που έλαβαν χώρα πριν από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να προστατεύουν, ιδίως, τα κεκτημένα δικαιώματα τρίτων.

2. Η οδηγία 98/71

13. Σκοπός της οδηγίας 98/71 είναι η προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών περί νομικής προστασίας των σχεδίων ή υποδειγμάτων.

14. Ειδικότερα, η οδηγία καθιερώνει την αρχή της σωρεύσεως της ειδικής νομικής προστασίας των σχεδίων ή υποδειγμάτων μέσω της καταχωρίσεως, αφενός, και της προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας, αφετέρου.

6 — Οδηγία του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθσεως, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 346, σ. 61).

15. Πράγματι, το άρθρο 17 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι «[τ]ο σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει καταχωρηθεί σε ένα ή ως προς ένα κράτος μέλος σύμφωνα με την παρούσα οδηγία είναι επίσης δεκτικό προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας του κράτους αυτού από την ημερομηνία κατά την οποία δημιουργήθηκε ή αποτυπώθηκε με οποιαδήποτε μορφή. Η έκταση και οι όροι της προστασίας, συμπεριλαμβανομένου και του απαιτούμενου βαθμού πρωτοτυπίας, καθορίζονται από κάθε κράτος μέλος».

16. Δυνάμει του άρθρου 19 της οδηγίας 98/71, τα κράτη μέλη έπρεπε να συμμορφωθούν προς αυτήν έως την 28η Οκτωβρίου 2001.

B — Το εθνικό δίκαιο

17. Πριν από τη μεταφορά της οδηγίας 98/71 στην ιταλική έννομη τάξη, ο νόμος 633, της 22ας Απριλίου 1941, για την προστασία των δικαιωμάτων του δημιουργού και άλλων συγγενών δικαιωμάτων⁷, προέβλεπε, στο άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 4, ότι η προστασία αυτή ίσχυε για τα έργα γλυπτικής, ζωγραφικής, σχεδίου και χαρακτηριστικής και των παρόμοιων εικαστικών τεχνών, περιλαμβανομένης και της σκηνογραφίας, ακόμη και αν χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία, υπό την προϋπόθεση ότι η καλλιτεχνική αξία τους μπορεί να διαχωριστεί από τον

7 — *GIURI* αριθ. 166, της 16ης Ιουλίου 1941 (στο εξής: νόμος 633/41).

βιομηχανικό χαρακτήρα του προϊόντος με το οποίο συνδέονται.

είχαν αρχίσει πριν από την παραπάνω ημερομηνία να κατασκευάζουν, να προσφέρουν ή να εμπορεύονται προϊόντα παραγόμενα βάσει σχεδίων ή υποδειγμάτων που ήσαν ή είχαν καταστεί κοινό κτήμα.

18. Μετά τη μεταφορά της ως άνω οδηγίας στην ιταλική έννομη τάξη, το νομοθετικό διάταγμα 95, της 2ας Φεβρουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 98/71⁸, τροποποίησε τη διάταξη αυτή καταργώντας την προϋπόθεση της δυνατότητας διαχωρισμού. Έτσι, δυνάμει της τροποποιήσεως αυτής, το άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 4, του νόμου 633/41 καταργήθηκε και προστέθηκε ένα σημείο 10. Δυνάμει του νέου αυτού σημείου, τα έργα βιομηχανικού σχεδίου που έχουν, καθαυτά, δημιουργικό χαρακτήρα και καλλιτεχνική αξία προστατεύονται από το δικαίωμα του δημιουργού. Το νομοθετικό διάταγμα 95/2001 τέθηκε σε ισχύ τη 19η Απριλίου 2001.

20. Το σύνολο των ως άνω διατάξεων ενσωματώθηκε στον ιταλικό κώδικα βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Ειδικότερα, το άρθρο 239 του εν λόγω κώδικα επαναλαμβάνει τη δεκαετή περίοδο αναστολής που θεσπίζει το άρθρο 25 bis του νομοθετικού διατάγματος 95/2001. Ομοίως, το άρθρο 44 του εν λόγω κώδικα περιορίζει τη διάρκεια της προστασίας που παρέχεται από το δικαίωμα του δημιουργού σε 25 έτη από τον θάνατο του δημιουργού, αντί των απαιτούμενων 70 ετών.

19. Το νομοθετικό διάταγμα 164, της 12ης Απριλίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 98/71⁹, πρόσθεσε στο νομοθετικό διάταγμα 95/2001 το άρθρο 25 bis, το οποίο προέβλεπε ότι, για μια δεκαετία από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του τελευταίου αυτού διατάγματος, η προστασία που παρέχεται στα σχέδια και υποδείγματα κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 10, του νόμου 633/41 δεν ισχύει έναντι μόνον όσων

21. Ωστόσο, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κίνησε διαδικασία επί παραβάσει κατά της Ιταλικής Δημοκρατίας για παράβαση των άρθρων 17 και 18 της οδηγίας 98/71, καθώς, κατά την Επιτροπή, η δεκαετής περίοδος αναστολής και ο περιορισμός της προστασίας σε 25 έτη από τον θάνατο του δημιουργού αντίκεινται στα ως άνω άρθρα.

22. Για λόγους συμμορφώσεως προς το δικαιο της Ένωσης, η Ιταλική Δημοκρατία θέσπισε το άρθρο 4, παράγραφος 4, του νομοθετικού διατάγματος 10, της 15ης Φεβρουαρίου 2007, σχετικά με την εφαρμογή των κοινοτικών και διεθνών υποχρεώσεων¹⁰. Η εν λόγω διάταξη προβλέπει την αύξηση

8 — *GURI* αριθ. 79, της 4ης Απριλίου 2001 (στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 95/2001).

9 — *GURI* αριθ. 125, της 31ης Μαΐου 2001.

10 — *GURI* αριθ. 38, της 15ης Φεβρουαρίου 2007.

της διάρκειας της προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού που σχετίζεται με τις δημιουργίες βιομηχανικού σχεδίου σε 70 έτη και τροποποιεί το άρθρο 239 του ιταλικού κώδικα βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Έτσι, κατά το άρθρο αυτό, η προστασία που παρέχεται στα βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 10, του νόμου 633/41, όπως τροποποιήθηκε, δεν ισχύει για τα προϊόντα που έχουν παραχθεί σύμφωνα με βιομηχανικά σχέδια ή υποδείγματα που ήταν ή είχαν καταστεί κοινό κτήμα πριν από την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του νομοθετικού διατάγματος 95/2001.

II — Το ιστορικό και η διαφορά της κύριας δίκης

23. Η Flos είναι ιταλική εταιρία, η οποία δραστηριοποιείται στον κλάδο των φωτιστικών αξίας από τις αρχές της δεκαετίας του 1960. Δήλωσε ότι κατέχει όλα τα περιουσιακής φύσεως δικαιώματα που αφορούν τον διάσημο τύπο φωτιστικού Arco, δημιούργημα των Ιταλών σχεδιαστών Achille και Pier Giacomo Castiglioni.

24. Η Flos καταλογίζει στη Semeraro ότι εισήγαγε από την Κίνα και εμπορεύθηκε στην Ιταλία τον τύπο φωτιστικού Fluida, το οποίο αποτελεί απομίμηση όλων των σχεδιαστικών και αισθητικών χαρακτηριστικών του φωτιστικού Arco, κατά παράβαση των δικαιωμάτων του δημιουργού που ισχυρίζεται ότι κατέχει επί του εν λόγω φωτιστικού. Η Flos διατείνεται ότι η Semeraro προσέβαλε τα περιουσιακά της δικαιώματα στο έργο βιομηχανικού

σχεδίου που συνιστά το φωτιστικό Arco παραβιάζοντας, κατά συνέπεια, το δικαίο περί ανταγωνισμού.

25. Η Semeraro αμφισβήτησε το γεγονός ότι ο τύπος φωτιστικού Arco μπορεί να διαθέτει καθαυτός οποιαδήποτε καλλιτεχνική αξία, απαιτούμενη προϋπόθεση του άρθρου 2, παράγραφος 1, σημείο 10, του νόμου 633/41, προκειμένου να είναι δεκτικός προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Αμφισβήτησε, επίσης, την ύπαρξη οποιασδήποτε ομοιότητας στο σχέδιο των δύο τύπων φωτιστικών.

26. Πρέπει να διευκρινισθεί ότι, καθώς ο τύπος φωτιστικού Arco κατέστη κοινό κτήμα σύμφωνα με την ισχύουσα τότε ιταλική νομοθεσία, η Semeraro μπόρεσε να τον αντιγράψει νόμιμα.

27. Η Assoluce (εθνική ένωση κατασκευαστών φωτιστικών) παρενέβη υπέρ της Flos.

28. Πριν από την άσκηση της αγωγής της, η Flos ζήτησε, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, τη συντηρητική κατάσχεση του φωτιστικού Fluida και την απαγόρευση της εισαγωγής του και της εμπορίας του στο μέλλον από τη Semeraro.

29. Με διάταξη της 29ης Δεκεμβρίου 2006, το ιταλικό δικαστήριο δέχθηκε ότι για το φωτιστικό Arco ισχύει η προστασία του

δικαιώματος του δημιουργού βιομηχανικών σχεδίων και ότι ο τύπος φωτιστικού Fluida αποτελεί δουλική απομίμηση του σχεδίου του εν λόγω προϊόντος. Διέταξε, επομένως, την κατάσχεση των φωτιστικών Fluida και απαγόρευσε στη Semerago να τα εμπορεύεται στο μέλλον. Η διάταξη επικυρώθηκε κατόπιν ασκήσεως εφέσεως.

30. Το Tribunale di Milano (Ιταλία) εκφράζει αμφιβολίες για το κατά πόσον οι διαδοχικές νομοθετικές τροποποιήσεις που επήλθαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας είναι σύμφωνες προς το δίκαιο της Ένωσης.

III — Τα προδικαστικά ερωτήματα

31. Το Tribunale di Milano αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχουν τα άρθρα 17 και 19 της οδηγίας 98/71 [...] την έννοια ότι, κατά την εφαρμογή εθνικού νόμου κράτους μέλους, το οποίο καθιέρωσε νομοθετικά –δυνάμει της εν λόγω οδηγίας– την προστασία του δικαιώματος του δημιουργού για τα σχέδια και τα υποδείγματα, η δυνατότητα

που παρέχεται στο κράτος μέλος αυτό να καθιερώνει αυτοτελώς την έκταση και τους όρους της προστασίας αυτής συμπεριλαμβάνει τη δυνατότητα αποκλεισμού της προστασίας αυτής σε σχέση με τα σχέδια και υποδείγματα τα οποία –μολονότι θα πληρούσαν τις προϋποθέσεις προστασίας βάσει του δικαιώματος του δημιουργού– έπρεπε να θεωρηθούν ότι είχαν καταστεί κοινό κτήμα πριν από την έναρξη της ισχύος των νομοθετικών διατάξεων με τις οποίες θεσπίστηκε στην εσωτερική έννομη τάξη η προστασία του δικαιώματος του δημιουργού για τα σχέδια και τα υποδείγματα, καθόσον δεν είχαν καταχωρισθεί ποτέ ως σχέδια ή υποδείγματα ή καθόσον η ισχύς της καταχωρίσεώς τους είχε ήδη λήξει;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα: Έχουν τα άρθρα 17 και 19 της οδηγίας 98/71 [...] την έννοια ότι, κατά την εφαρμογή εθνικού νόμου κράτους μέλους, το οποίο καθιέρωσε νομοθετικά –δυνάμει της εν λόγω οδηγίας– την προστασία του δικαιώματος του δημιουργού για τα σχέδια και τα υποδείγματα, η δυνατότητα που παρέχεται στο κράτος μέλος αυτό να καθιερώνει αυτοτελώς την έκταση και τους όρους της προστασίας αυτής συμπεριλαμβάνει τη δυνατότητα αποκλεισμού της προστασίας αυτής σε σχέση με τα σχέδια και υποδείγματα τα οποία –μολονότι θα πληρούσαν τις προϋποθέσεις προστασίας βάσει του δικαιώματος του δημιουργού– έπρεπε να θεωρηθούν ότι είχαν καταστεί κοινό κτήμα πριν από την έναρξη της ισχύος των νομοθετικών διατάξεων

με τις οποίες θεσπίστηκε στην εσωτερική έννομη τάξη η προστασία του δικαιώματος του δημιουργού για τα σχέδια και τα υποδείγματα, εφόσον ένας τρίτος είχε ήδη παραγάγει και εμπορευθεί στο εν λόγω κράτος —χωρίς την άδεια του κατόχου του δικαιώματος του δημιουργού επί των σχεδίων και υποδειγμάτων αυτών— προϊόντα παραχθέντα σύμφωνα με τα σχέδια και υποδείγματα αυτά;

υποδειγμάτων αυτών— προϊόντα παραχθέντα σύμφωνα με τα σχέδια και υποδείγματα αυτά, αν ο αποκλεισμός αυτός επιβάλλεται για μακρά χρονική περίοδο (δεκαετία);»

- 3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα: Έχουν τα άρθρα 17 και 19 της οδηγίας 98/71 [...] την έννοια ότι, κατά την εφαρμογή εθνικού νόμου κράτους μέλους, το οποίο καθιέρωσε νομοθετικά —δυνάμει της εν λόγω οδηγίας— την προστασία του δικαιώματος του δημιουργού για τα σχέδια και τα υποδείγματα, η δυνατότητα που παρέχεται στο κράτος μέλος αυτό να καθιερώνει αυτοτελώς την έκταση και τους όρους της προστασίας αυτής συμπεριλαμβάνει τη δυνατότητα αποκλεισμού της προστασίας αυτής σε σχέση με τα σχέδια και υποδείγματα τα οποία —μολονότι θα πληρούσαν τις προϋποθέσεις προστασίας βάσει του δικαιώματος του δημιουργού— έπρεπε να θεωρηθούν ότι είχαν καταστεί κοινό κτήμα πριν από την έναρξη της ισχύος των νομοθετικών διατάξεων με τις οποίες θεσπίστηκε στην εσωτερική έννομη τάξη η προστασία του δικαιώματος του δημιουργού για τα σχέδια και τα υποδείγματα, εφόσον ένας τρίτος είχε ήδη παραγάγει και εμπορευθεί στο εν λόγω κράτος —χωρίς την άδεια του κατόχου του δικαιώματος του δημιουργού επί των σχεδίων και

IV — Ανάλυση

32. Συντασσόμενος με την Επιτροπή, εκτιμώ ότι το άρθρο 19 της οδηγίας 98/71 δεν είναι λυσιτελής στην παρούσα υπόθεση. Πράγματι, το εν λόγω άρθρο περιορίζεται στον καθορισμό της ημερομηνίας κατά την οποία τα κράτη μέλη πρέπει να συμμορφωθούν προς τις διατάξεις της οδηγίας, δηλαδή την 28η Οκτωβρίου 2001. Όμως, αντικείμενο της παρούσας υποθέσεως δεν είναι να αξιολογηθεί κατά πόσον η Ιταλική Δημοκρατία μετέφερε εμπρόθεσμα στην εθνική νομοθεσία της την ως άνω οδηγία.

33. Η διαφορά της κύριας δίκης αφορά το κατά πόσον η Semevaro, η οποία απέκτησε τότε νόμιμα το δικαίωμα κατασκευής και εμπορίας του τύπου φωτιστικού Fluida, πρέπει να υποχρεωθεί τώρα να παύσει την εν λόγω κατασκευή και εμπορία, επειδή η εθνική νομοθεσία, η οποία μετέφερε στο εθνικό δίκαιο την οδηγία 98/71, είχε ως αποτέλεσμα την αναβίωση των δικαιωμάτων του δημιουργού επί του τύπου φωτιστικού Arco, του οποίου το σχέδιο μιμείται ο τύπος φωτιστικού Fluida.

34. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί κατά πόσον το άρθρο 17 της εν λόγω οδηγίας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αποκλείει ρύθμιση κράτους μέλους, η οποία προβλέπει ότι τα σχέδια και τα υποδείγματα που κατέστησαν κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος των εθνικών διατάξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της εν λόγω οδηγίας δεν είναι δεκτικά προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

*την οποία δημιουργήθηκε ή αποτυπώθηκε με οποιαδήποτε μορφή*¹¹.

37. Η οδηγία δεν διευκρινίζει κατά πόσον ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που κατέστη κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας είναι δεκτικό της προστασίας αυτής.

35. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, ουσιαστικά, εάν το γεγονός ότι ένας τρίτος απέκτησε νόμιμα το δικαίωμα κατασκευής και εμπορίας προϊόντος που αποτελεί απομίμηση του σχεδίου υποδείγματος που κατέστη κοινό κτήμα επηρεάζει το δικαίωμα προστασίας του εν λόγω υποδείγματος βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας και, ενδεχομένως, εάν είναι εφικτό να θεσπισθεί μεταβατική περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας η εν λόγω προστασία θα αποκλείεται.

38. Δεδομένου ότι το άρθρο 17, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι «[η] έκταση και οι όροι της [εν λόγω] προστασίας [...] καθορίζονται από κάθε κράτος μέλος», το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον τα κράτη μέλη διαθέτουν κάποιο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας στο πλαίσιο του οποίου μπορούν να εξαιρέσουν από την προστασία, βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας, σχέδιο ή υπόδειγμα το οποίο κατέστη κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος της εθνικής νομοθεσίας περί μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 98/71.

A — Περί της εφαρμογής της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας στα σχέδια ή υποδείγματα που κατέστησαν κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 98/71

39. Φρονώ πως όχι, και τούτο για τους ακόλουθους λόγους.

36. Το άρθρο 17 της οδηγίας 98/71 ορίζει ότι το σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει καταχωρισθεί σε ένα ή ως προς ένα κράτος μέλος είναι επίσης δεκτικό προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας του κράτους αυτού *από την ημερομηνία κατά*

40. Από τις προπαρασκευαστικές εργασίες κατάρτισεως της οδηγίας 98/71 προκύπτει ότι σκοπός της είναι η εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών στον τομέα των σχεδίων και

11 — Η υπογράμμιση δική μου.

υποδειγμάτων ούτως ώστε οι νομοθεσίες αυτές να εναρμονισθούν ως προς τα κύρια σημεία τους και να είναι σύμφωνες με το μελλοντικό κοινοτικό σύστημα προστασίας¹².

41. Διευκρινίζεται επίσης ότι η εναρμόνιση των εν λόγω νομοθεσιών δεν απαιτείται να επεκταθεί σε όλες τις πτυχές των εθνικών νομοθεσιών, αλλά αρκεί να ευθυγραμμιστούν τα αναγκαία στοιχεία για τη συνύπαρξη της ειδικής εθνικής και της κοινοτικής προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων και, ειδικότερα, εκείνα που αφορούν τον σκοπό και τη διάρκεια της προστασίας¹³.

42. Στις εν λόγω προπαρασκευαστικές εργασίες αναφέρεται επίσης ότι «παρέλκει η επέμβαση σε θέματα όπως οι υφιστάμενες εθνικές διατάξεις που αφορούν τις επίσημες διαδικασίες και τη συνδρομή των προϋποθέσεων για προστασία»¹⁴. Για τον λόγο αυτόν, φρονώ ότι το άρθρο 17, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 98/71 προβλέπει ότι η έκταση και οι όροι της προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένου και του απαιτούμενου βαθμού πρωτοτυπίας, καθορίζονται από κάθε κράτος μέλος.

43. Αντιθέτως, η διάρκεια της προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας και η χρονική ισχύς της αποτέλεσαν αντικείμενο εναρμονίσεως στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την οδηγία 93/98, η οποία ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης¹⁵.

44. Κατά την οδηγία 93/98, η προστασία αυτή διαρκεί καθ' όλη τη διάρκεια του βίου του δημιουργού και 70 έτη μετά τον θάνατό του¹⁶. Το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής προβλέπει επίσης ότι η διάρκεια αυτή εφαρμόζεται σε όλα τα έργα και αντικείμενα προστασίας που προστατεύονται σε ένα τουλάχιστον κράτος μέλος, κατά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της εν λόγω οδηγίας.

45. Φρονώ, επομένως, ότι το άρθρο 17 της οδηγίας 98/71 πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με τις διατάξεις της οδηγίας 93/98 και, ειδικότερα, με το άρθρο 10, παράγραφος 2, αυτής.

46. Η εν λόγω διάταξη αποτέλεσε ήδη αντικείμενο ερμηνείας από το Δικαστήριο σε υπόθεση που είχε ως πλαίσιο την αναβίωση δικαιωμάτων του δημιουργού επί μουσικού έργου.

12 — Βλ. σημείο 1.4 της πρότασης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη νομική προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων [COM(93) 344 τελικό].

13 — Βλ. σημείο 1.5 της εν λόγω πρότασης.

14 — Όπ.π.

15 — Η οδηγία 93/98 κωδικοποιήθηκε από την οδηγία 2006/116/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, για τη διάρκεια προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων (ΕΕ L 372, σ. 12).

16 — Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.

47. Πράγματι, στην απόφασή του της 29ης Ιουνίου 1999, στην υπόθεση Butterfly Music¹⁷, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι προκύπτει σαφώς από την εν λόγω διάταξη ότι η εφαρμογή της διάρκειας προστασίας που προβλέπει η οδηγία 93/98 μπορεί να έχει ως συνέπεια, στα κράτη μέλη των οποίων η νομοθεσία προέβλεπε μικρότερη διάρκεια προστασίας, να προστατεύονται εκ νέου έργα ή αντικείμενα προστασίας τα οποία κατέστησαν κοινό κτήμα¹⁸.

48. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η λύση αυτή έγινε δεκτή προκειμένου να επιτευχθεί το ταχύτερο δυνατόν ο σκοπός εναρμονίσεως των εθνικών νομοθεσιών που διέπουν τη διάρκεια προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού και να αποφευχθεί η ανάλωση ορισμένων δικαιωμάτων σε ορισμένα κράτη μέλη ενώ προστατεύονται σε άλλα¹⁹.

49. Φρονώ ότι η νομολογία αυτή μπορεί να εφαρμοσθεί στην παρούσα υπόθεση.

50. Μια από τις κύριες καινοτομίες της οδηγίας 98/71 είναι ότι καθιερώνει την αρχή της σωρευσεως της ειδικής προστασίας των σχεδίων ή υποδειγμάτων μέσω της καταχωρίσεως, αφενός, και της προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας, αφετέρου, προκειμένου να εξαλειφθούν

οι διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των νομοθεσιών των κρατών μελών στον συγκεκριμένο τομέα. Στις προπαρασκευαστικές εργασίες της, η Επιτροπή είχε αναφέρει ότι η σωρευτική αυτή εφαρμογή όσον αφορά την προστασία των σχεδίων ή υποδειγμάτων είναι υποχρεωτική, και αυτό συνεπάγεται ότι η εθνική νομοθεσία πρέπει να τροποποιείται εφόσον προβλέπει ότι η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας δεν μπορεί ή μπορεί μόνον υπό ορισμένες προϋποθέσεις να σωρευτεί με την προστασία που παρέχεται βάσει των ειδικών νόμων για την προστασία των δικαιωμάτων επί σχεδίων και υποδειγμάτων²⁰.

51. Επομένως, η σώρευση της ειδικής προστασίας των σχεδίων ή των υποδειγμάτων μέσω της καταχωρίσεως και της προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας δεν συνιστά δυνατότητα παρεχόμενη στα κράτη μέλη, αλλά σκοπό που πρέπει να επιτευχθεί προκειμένου να εξαλειφθούν οι διαφορές που υφίστανται μεταξύ των διαφορετικών νομοθεσιών.

52. Φρονώ ότι ο σκοπός αυτός θα διακυβευόταν εάν τα κράτη μέλη διέθεταν διακριτική ευχέρεια εφαρμογής της προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας στα σχέδια ή στα υποδείγματα που κατέστησαν κοινό κτήμα. Πράγματι, αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα να προστατεύεται ένα σχέδιο ή ένα υπόδειγμα, το οποίο δημιουργήθηκε πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 98/71, σε ορισμένα κράτη μέλη αλλά όχι σε άλλα. Οι διαφορές τις οποίες στοχεύει να καταργήσει η εν λόγω οδηγία θα διατηρούνταν και θα επηρεαζόταν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Επίσης, κάτι τέτοιο θα αντέβαινε στον

17 — C-60/98 (Συλλογή 1999, σ. I-3939).

18 — Όπ.π. (σκέψη 18).

19 — Όπ.π. (σκέψη 20).

20 — Βλ. άρθρο 18 της πρότασης οδηγίας που αναφέρεται στην υποσημείωση 12.

κύριο σκοπό της οδηγίας 93/98 περί εναρμονίσεως της διάρκειας και της χρονικής ισχύος της προστασίας μέσω της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας²¹.

Β — Επιπτώσεις των νόμιμα κεκτημένων δικαιωμάτων τρίτων στην εφαρμογή της προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας στα σχέδια ή στα υποδείγματα τα οποία κατέστησαν κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 98/71

53. Φρονώ ότι η λύση που επελέγη στην προπαρατεθείσα απόφαση *Butterfly Music* είναι η μόνη που μπορεί να διασφαλίσει την ομοιόμορφη εφαρμογή της οδηγίας 98/71 σε ολόκληρη την Ένωση.

56. Όπως προαναφέρθηκε, φρονώ ότι η προστασία βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας των σχεδίων ή των υποδειγμάτων ισχύει από της δημιουργίας τους, και τούτο ακόμη και αν, κατά τον χρόνο ενάρξεως ισχύος της οδηγίας 98/71, έχουν καταστεί κοινό κτήμα.

54. Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, φρονώ ότι το άρθρο 17 της οδηγίας 98/71 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται στη νομοθεσία κράτους μέλους η οποία προβλέπει ότι τα σχέδια και τα υποδείγματα που κατέστησαν κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος των εθνικών διατάξεων περί μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της εν λόγω οδηγίας δεν είναι δεκτικά προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

57. Με το δεύτερο και το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσο θα έπρεπε να ισχύει κάτι διαφορετικό ή, τουλάχιστον, εάν θα έπρεπε να θεσπισθεί μεταβατική περίοδος κατά την οποία η εν λόγω προστασία θα αποκλείεται στην περίπτωση κατά την οποία τρίτος, όπως η *Semearo*, κατασκεύασε και εμπορεύθηκε νόμιμα υπόδειγμα το οποίο αποτελεί απομίμηση ενός άλλου σχεδίου το οποίο έχει καταστεί κοινό κτήμα.

55. Το ζήτημα που πρέπει να εξετασθεί ακολούθως είναι κατά πόσον το γεγονός ότι τρίτοι κατασκεύασαν και εμπορεύθηκαν νόμιμα ένα προϊόν αντιγράφοντας την εμφάνιση σχεδίου ή υποδείγματος το οποίο κατέστη κοινό κτήμα έχει επιπτώσεις στην εφαρμογή της προστασίας του εν λόγω σχεδίου ή υποδείγματος βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

58. Η οδηγία 98/71 δεν προσδιορίζει τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η εφαρμογή της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας στα δικαιώματα που αποκτήθηκαν από τρίτους πριν από την έναρξη ισχύος των εθνικών διατάξεων περί μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο.

59. Φρονώ ότι, προκειμένου να δοθεί χρησιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει, για άλλη μια φορά, να ανατρέξουμε στις διατάξεις της οδηγίας 93/98 οι οποίες ρυθμίζουν

21 — Βλ. δεύτερη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω οδηγίας.

τις λεπτομέρειες της χρονικής ισχύος της προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας, και ιδίως στο άρθρο 10, παράγραφος 3.

60. Η εν λόγω διάταξη προβλέπει ότι η οδηγία 93/98 ισχύει υπό την επιφύλαξη των πράξεων εκμεταλλεύσεως που έλαβαν χώρα πριν από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της και ότι τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να προστατεύουν, ιδίως, τα κεκτημένα δικαιώματα τρίτων.

61. Στην προπαρατεθείσα απόφαση *Butterfly Music*, αφού έκρινε ότι η εφαρμογή της διάρκειας προστασίας που προβλέπεται από την εν λόγω οδηγία μπορεί να έχει ως συνέπεια την εκ νέου προστασία έργων ή αντικειμένων προστασίας τα οποία έχουν καταστεί κοινό κτήμα, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η εικοστή έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 93/98 προβλέπει ότι «ο σεβασμός των κεκτημένων δικαιωμάτων και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης αποτελεί μέρος της κοινοτικής έννομης τάξεως [και ότι] τα κράτη μέλη πρέπει να μπορούν, ιδίως, να προβλέπουν ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενή δικαιώματα τα οποία αποκαθίστανται κατ' εφαρμογήν της παρούσας οδηγίας δεν μπορούν να καταλήγουν σε πληρωμές καταβαλλόμενες από πρόσωπα που καλή τη πίστει ανάλαβαν την

εκμετάλλευση των έργων τον καιρό που τα εν λόγω έργα ήσαν κοινό κτήμα»²².

62. Το Δικαστήριο συνεχίζει επισημαίνοντας ότι η εν λόγω οδηγία καθιέρωσε τη δυνατότητα αναβίωσης δικαιωμάτων του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων τα οποία είχαν αναλωθεί, υπό την επιφύλαξη των πράξεων εκμεταλλεύσεως οι οποίες έλαβαν χώρα πριν από τον χρόνο θέσεως σε εφαρμογή της οδηγίας, ενώ συγχρόνως επαφίει στα κράτη μέλη τη φροντίδα να λάβουν μέτρα προστασίας των κεκτημένων δικαιωμάτων τρίτων²³.

63. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο τροποποιητικός μιας νομοθετικής διατάξεως νόμος εφαρμόζεται, πλην εξαιρέσεως, στα μελλοντικά αποτελέσματα καταστάσεων γεγεννημένων υπό το κράτος της προγενέστερης νομοθετικής διατάξεως. Πράγματι, εφόσον η αναβίωση των δικαιωμάτων του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων δεν έχει επίπτωση επί των πράξεων εκμεταλλεύσεως οι οποίες έχουν συντελεστεί από τρίτον προ της ημερομηνίας εκδόσεως της οδηγίας, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η αναβίωση αυτή έχει αναδρομικό αποτέλεσμα. Η εφαρμογή της στα μελλοντικά αποτελέσματα καταστάσεων οι οποίες δεν έχουν παγιωθεί οριστικά σημαίνει, αντιθέτως, ότι η οδηγία έχει επίπτωση επί των δικαιωμάτων του τρίτου να συνεχίσει την εκμετάλλευση ενός ηχητικού υποθέματος του οποίου τα κατασκευασθέντα ήδη αντίτυπα δεν έχουν ακόμη δοθεί προς εμπορία και διατεθεί στην αγορά κατά την εν λόγω ημερομηνία²⁴.

22 — Προπαρατεθείσα απόφαση *Butterfly Music* (σκέψη 22).

23 — Ό.π. (σκέψη 23).

24 — Ό.π. (σκέψη 24).

64. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεν μπορεί να επεκταθεί τόσο ώστε να παρακωλύει, κατά τρόπο γενικό, την εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων επί των μελλοντικών συνεπειών καταστάσεων που έχουν δημιουργηθεί υπό την προγενέστερη ρύθμιση²⁵.

65. Το Δικαστήριο έκρινε, επομένως, ότι η πρόβλεψη περιορισμένου χρονικού διαστήματος, κατά τη διάρκεια του οποίου οι τρίτοι, οι οποίοι αναπαρήγαγαν και εμπορεύθηκαν νόμιμα ηχητικά υποθέματα των οποίων τα δικαιώματα χρήσεως απωλόστηκαν δυνάμει της προγενέστερης νομοθεσίας, μπορούσαν να εμπορεύονται τα εν λόγω υποθέματα ανταποκρίνεται στις επιταγές της οδηγίας 93/98²⁶. Ένα τέτοιο χρονικό διάστημα ικανοποιεί, αφενός, την υποχρέωση που επιβάλλεται στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα αποβλέποντα στην προστασία των κεκτημένων δικαιωμάτων των τρίτων και, αφετέρου, την ανάγκη εφαρμογής της νέας διάρκειας προστασίας των δικαιωμάτων του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων κατά την ημερομηνία που προβλέπει η εν λόγω οδηγία, της οποίας αποτελεί τον κύριο σκοπό²⁷.

66. Φρονώ ότι η ίδια συλλογιστική πρέπει να εφαρμοσθεί στην παρούσα υπόθεση.

67. Πράγματι, πρέπει να αναζητηθεί η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ, αφενός, της επιδιώξεως ενός εκ των κύριων σκοπών της οδηγίας

98/71, ήτοι της εφαρμογής της προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας στα σχέδια και στα υποδείγματα και, αφετέρου, της ανάγκης διασφάλισης των δικαιωμάτων που οι τρίτοι απέκτησαν καλόπιστα πριν από την έναρξη ισχύος των εθνικών διατάξεων περί μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Πράγματι, η πνευματική ιδιοκτησία είναι ένας τομέας στον οποίο πρέπει να συνυπάρχουν συμφέροντα που μπορεί ενίοτε να φαίνονται έντονα αποκλίνοντα. Είναι απαραίτητο να ενθαρρύνεται η δημιουργία διασφαλίζοντας ότι τα έργα, τα σχέδια ή ακόμη και τα υποδείγματα θα προστατεύονται έναντι κάθε μορφής απομιμήσεως/ παραποιήσεως. Ομοίως, είναι σημαντικό να επιτρέπεται κατάλληλος ανταγωνισμός στον συγκεκριμένο τύπο αγοράς, ώστε οι πολίτες της Ένωσης να έχουν πρόσβαση στα οφέλη της δημιουργίας, είτε πρόκειται για τομέα της τεχνολογίας είτε των πληροφοριών ή ακόμη και του σχεδιασμού.

68. Κατά τη νομολογία που υπενθυμίζεται στο σημείο 63 των παρουσών προτάσεων, η εφαρμογή της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας στα σχέδια ή στα δικαιώματα που κατέστησαν κοινό κτήμα πριν από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος των εθνικών διατάξεων περί μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 98/71 δεν μπορεί να έχει επιπτώσεις σε καταστάσεις που παγιώθηκαν οριστικά πριν από την εν λόγω ημερομηνία. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι αυτό σημαίνει ότι το δικαίωμα του δημιουργού που συνάπτεται με τον τύπο φωτιστικών Arco δεν μπορεί να ισχύει έναντι των φωτιστικών Fluida που κατασκευάστηκαν και διατέθηκαν στην αγορά πριν από την εν λόγω ημερομηνία.

69. Αντιθέτως, δεδομένου ότι οι λεπτομέρειες εφαρμογής όσον αφορά την προστασία

25 — Όπ.π. (σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

26 — Όπ.π. (σκέψη 26).

27 — Όπ.π. (σκέψεις 27 και 28).

των κεκτημένων δικαιωμάτων τρίτων επαφίνονται στα κράτη μέλη²⁸, οι αρμόδιες εθνικές αρχές μπορούν να τάξουν μεταβατική περίοδο, αρχόμενη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων περί μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 98/71 κατά τη διάρκεια της οποίας οι τρίτοι οι οποίοι απέκτησαν νόμιμα το δικαίωμα εμπορίας ενός προϊόντος, το οποίο αποτελεί απομίμηση υποδείγματος το οποίο κατέστη κοινό κτήμα πριν από την εν λόγω ημερομηνία, μπορούν να συνεχίσουν να εμπορεύονται το εν λόγω προϊόν.

70. Εξάλλου, στις παρατηρήσεις της, η Flos αναφέρει ότι «φαίνεται παραδεκτό να προβλεφθεί ένας μεταβατικός κανόνας, ο οποίος θα μετριάξει τη βιαιότητα της μετάβασης στην προστασία βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας που απορρέει από την εφαρμογή της οδηγίας 98/71».

71. Στην προπαρατεθείσα απόφαση Butterfly Music, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η διάρκεια της μεταβατικής περιόδου πρέπει να είναι εύλογη²⁹. Πράγματι, πρέπει να ληφθούν υπόψη όχι μόνον τα νόμιμα συμφέροντα των καλόπιστων τρίτων, αλλά και τα συμφέροντα των κατόχων δικαιωμάτων δημιουργού και να συνεκτιμηθεί ο σκοπός που επιδιώκει η οικεία νομοθεσία.

72. Φρονώ ότι το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει να συνεκτιμήσει περισσότερα στοιχεία

κατά τη συγκεκριμένη εξέταση της παρούσας κατάστασης, προκειμένου να αξιολογήσει, εφόσον απαιτείται, την ανάγκη θεσπίσεως μεταβατικής περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας το φωτιστικό Arco δεν θα προστατεύεται βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

73. Πράγματι, όπως προανέφερα, το άρθρο 17 της οδηγίας 98/71 δεν διευκρινίζει εάν η προστασία βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας εφαρμόζεται στα σχέδια ή στα υποδείγματα που κατέστησαν κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος της.

74. Υπενθυμίζω ότι, αρχικά, ο ιταλικός νόμος που μετέφερε στο εθνικό δίκαιο την οδηγία 98/71 προέβλεπε μεταβατική περίοδο δέκα ετών κατά τη διάρκεια της οποίας τα σχέδια ή τα υποδείγματα που κατέστησαν κοινό κτήμα δεν προστατεύονταν από τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Ακολούθως, κατόπιν της διαδικασίας επί παραβάσει που κίνησε η Επιτροπή, ο Ιταλός νομοθέτης τροποποίησε εκ νέου τον νόμο αυτόν, ο οποίος προβλέπει πλέον ότι η προστασία βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας δεν εφαρμόζεται στα σχέδια ή στα υποδείγματα που κατέστησαν κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος του νομοθετικού διατάγματος 95/2001, το οποίο μετέφερε στο εθνικό δίκαιο την οδηγία 98/71.

75. Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία αυτά και τη σιγή της εν λόγω οδηγίας όσον αφορά την εφαρμογή της νομοθεσίας περί

28 — Όπ.π. (σκέψη 23).

29 — Όπ.π. (σκέψη 27).

πνευματικής ιδιοκτησίας στα σχέδια ή στα υποδείγματα που κατέστησαν κοινό κτήμα, φρονούμε ότι η έναρξη ισχύος της εν λόγω οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη μπορεί να δημιούργησε στη Semeraro δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στη διατήρηση της ισχύουσας τότε εθνικής νομοθεσίας, δηλαδή ότι όλα τα δικαιώματα επί του φωτιστικού Arco είχαν αναλωθεί και ότι μπορούσε, ως εκ τούτου, να συνεχίσει να κατασκευάζει και να εμπορεύεται τα φωτιστικά Fluida.

διασφαλίζονται τα οικονομικά συμφέροντα των επιχειρήσεων οι οποίες επένδυσαν, καλόπιστα, στην παραγωγή σχεδίων ή υποδειγμάτων που αποτελούν απομίμηση εκείνων που κατέστησαν κοινό κτήμα πριν από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της οδηγίας 98/71. Πράγματι, πρέπει να προστατευθούν οι επιχειρήσεις αυτές, η οικονομική δραστηριότητα των οποίων καθίσταται κατά κάποιο τρόπο αιφνιδίως παράνομη λόγω της μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας στο εθνικό δίκαιο.

76. Φρονώ ότι οι επιχειρηματίες μπορεί να είχαν θεμιτές αμφιβολίες σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 17 της οδηγίας 98/71 που προτείνω στο Δικαστήριο, δηλαδή ότι τα σχέδια ή τα υποδείγματα που κατέστησαν κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος των εθνικών διατάξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της εν λόγω οδηγίας απολαύουν προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

79. Ωστόσο, υπενθυμίζω ότι η μεταβατική αυτή περίοδος δεν πρέπει επίσης να έχει ως αποτέλεσμα να παρακωλύει την εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων επί των μελλοντικών συνεπειών καταστάσεων που έχουν δημιουργηθεί υπό την προγενέστερη ρύθμιση³⁰.

77. Όσο για τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται σχετικά με τη σκοπιμότητα θέσπισης χρονικού διαστήματος δέκα ετών, όπως είχε προβλέψει αρχικά ο Ιταλός νομοθέτης.

80. Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Butterfly Music, το Δικαστήριο έκρινε ότι το χρονικό διάστημα τριών μηνών κατά το οποίο οι τρίτοι, οι οποίοι είχαν αποκτήσει νόμιμα δικαιώματα, μπορούσαν να διανέμουν τα ηχητικά υποθέματα μπορούσε να θεωρηθεί εύλογο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψη τον επιδιωκόμενο σκοπό και τις συνθήκες υπό τις οποίες είχε λάβει χώρα η μεταφορά της οδηγίας 93/98 στο εθνικό δίκαιο. Το χρονικό αυτό διάστημα μπορεί να φαίνεται πολύ σύντομο και αυστηρό, αλλά, στην πραγματικότητα, όπως είχε επισημάνει το Δικαστήριο, η μεταφορά είχε παράσχει στους εν λόγω τρίτους σχεδόν ένα έτος από την ημερομηνία ενάρξεως

78. Φρονώ ότι η διάρκεια της μεταβατικής περιόδου πρέπει να είναι επαρκής ώστε να

30 — Όπ.π. (σκέψεις 25 και 28).

ισχύος της οδηγίας προς συνέχιση της εμπορίας των εν λόγω ηχητικών υποθεμάτων³¹.

81. Στην παρούσα υπόθεση, χρονικό διάστημα 10 ετών σε σχέση με προστασία διάρκειας 70 ετών μετά τον θάνατο του δημιουργού, κρίνεται υπερβολικό. Εξάλλου, η Επιτροπή είχε κινήσει διαδικασία επί παραβάσει κατά της Ιταλικής Δημοκρατίας ειδικότερα επειδή η εθνική νομοθεσία προέβλεπε δεκαετή μεταβατική περίοδο.

82. Αντιθέτως, εκτιμώ ότι το χρονικό διάστημα που είχε στη διάθεσή της η Semerago, από την 28η Οκτωβρίου 2001, ημερομηνία κατά την οποία τα κράτη μέλη έπρεπε να συμμορφωθούν προς την οδηγία 98/71³², έως την 29η Δεκεμβρίου 2006, ημερομηνία κατά την οποία το ιταλικό δικαστήριο διέταξε την κατάσχεση των φωτιστικών Fluida και απαγόρευσε στη Semerago να τα εμπορεύεται, είναι ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

83. Πράγματι, κατά την περίοδο αυτή, διάρκεια πλέον των πέντε ετών, η Semerago μπόρεσε να κατασκευάσει και να διαθέσει τα φωτιστικά της στην αγορά.

84. Φρονώ ότι το χρονικό αυτό διάστημα επιτυγχάνει εύλογη ισορροπία μεταξύ του σεβασμού των δικαιωμάτων που οι τρίτοι απέκτησαν νόμιμα και της ανάγκης επιτεύξεως ενός εκ των σκοπών της οδηγίας 98/71, ήτοι της εφαρμογής της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας στα σχέδια ή στα υποδείγματα.

85. Επομένως, το αιτούν δικαστήριο απόκειται να εκτιμήσει κατά πόσον είναι αναγκαία η θέσπιση εύλογης μεταβατικής περιόδου προκειμένου να διασφαλισθεί η προστασία των κεκτημένων δικαιωμάτων τρίτων λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως καθώς και τους σκοπούς των σχετικών νομοθεσιών.

86. Εν όψει των προαναφερθέντων, φρονώ ότι το άρθρο 17 της οδηγίας 98/71 δεν αποκλείει τη θέσπιση εύλογης μεταβατικής περιόδου κατά την οποία τα πρόσωπα τα οποία νομίμως κατασκεύασαν και εμπορεύθηκαν προϊόν το οποίο αποτελεί απομίμηση του σχεδίου ενός υποδείγματος το οποίο κατέστη κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος των εθνικών διατάξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της εν λόγω οδηγίας μπορούν να συνεχίσουν να εμπορεύονται το εν λόγω προϊόν.

31 — Όπ.π. (σκέψεις 27 και 28).

32 — Βλ. άρθρο 19, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.

V — Πρόταση

87. Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στα ερωτήματα που υπέβαλε το Tribunale di Milano:

- «1) Το άρθρο 17 της οδηγίας 98/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998, για τη νομική προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται στη νομοθεσία κράτους μέλους που προβλέπει ότι τα σχέδια και τα υποδείγματα που κατέστησαν κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος των εθνικών διατάξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της εν λόγω οδηγίας δεν προστατεύονται βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

- 2) Το άρθρο 17 της οδηγίας 98/71 δεν αποκλείει τη θέσπιση εύλογης μεταβατικής περιόδου κατά την οποία τα πρόσωπα τα οποία νομίμως κατασκεύασαν και εμπορεύθηκαν προϊόν το οποίο αποτελεί απομίμηση του σχεδίου ενός υποδείγματος το οποίο κατέστη κοινό κτήμα πριν από την έναρξη ισχύος των εθνικών διατάξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της εν λόγω οδηγίας μπορούν να συνεχίσουν να εμπορεύονται το εν λόγω προϊόν.»